

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за истражување

Месечна информација

12/2008

јануари, 2009 година

С О Д Р Ж И Н А

1. ЦЕНИ	3
2. ПЛАТИ.....	5
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ.....	7
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА.....	10
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ.....	13
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ	15
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС	17
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	20

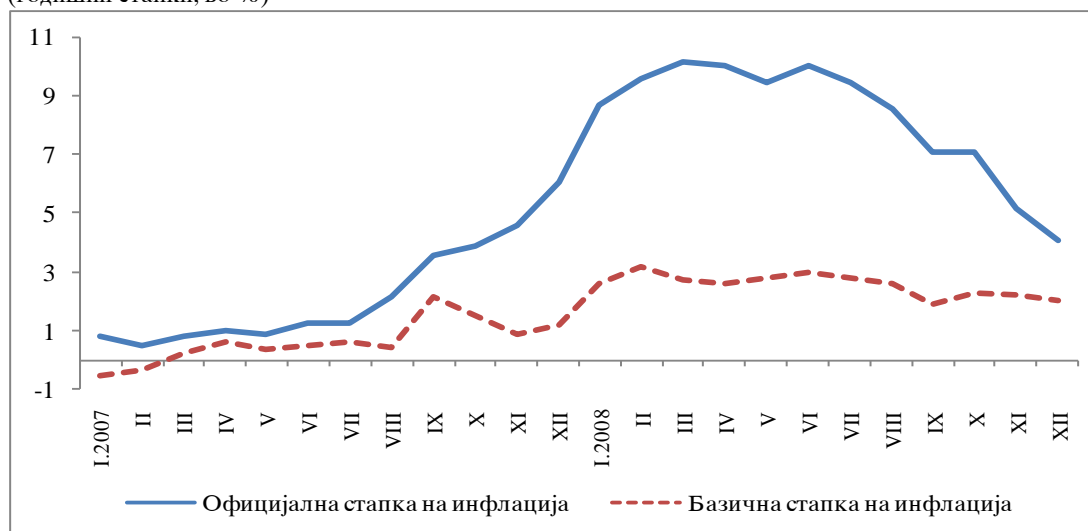
* Месечната информација содржи анализи врз основа на расположливите податоци заклучно со 22.01.2009 година.

1. ЦЕНИ

Во декември 2008 година, општото ниво на потрошувачките цени бележи мало зголемување од 0,3% во однос на претходниот месец, што во најголем дел произлегува од сезонски повисоките цени на свежиот зеленчук (со придонес од 0,9 п.п.), како и од зголемените цени на облеката и обувките (придонес од 0,2 п.п.). Од друга страна, падот на домашните цени на нафтените деривати, пониските цени на маслото за јадење и на топлинската енергија¹, збирно имаа дефлациски ефект од 0,8 п.п. Искрпувањето на ефектот од ниската споредбена основа, заедно со опаѓањето на цената на нафтата во декември ја сведоа годишната **инфлација** на ниво од 4,1% (очекувано најниска забележана стапка во 2008 година). Во 2008 година, просечната стапка на инфлација изнесува 8,3%. Околу 71% од просечниот пораст на цените во 2008 година се должи на повисоките цени на храната, додека заедничкиот придонес на храната и енергијата изнесува околу 85%. Остварените годишна и просечна стапка на инфлација се пониски од проекцијата од август (беа проектирани 5,9% за годишната и 8,7% за просечната стапка), а се во рамки на ноемвриската проценка.

Базичната инфлација (којашто ги исклучува цените на храната и енергијата од вкупната инфлација), во декември забележа забавување на растот, при што годишната базична стапка на инфлација изнесува 2,0% (наспроти 2,3% во ноември), што се должи на забавениот пораст на цените на храната и пијалациите во рестораните и на намалените цени на средствата за образование. Во 2008 година, просечната базична стапка на инфлација изнесува 2,6%.

Графикон 1
Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

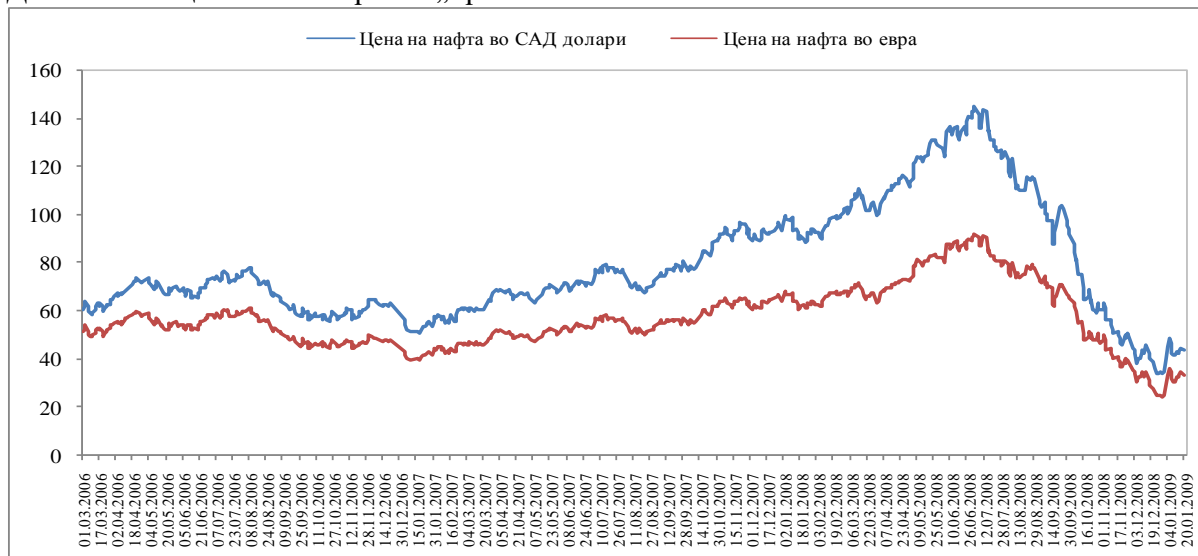
Намалувањето на **цената на суровата нафта** на светските берзи продолжи и во текот на декември 2008 година. Просечната цена на нафтата од типот „брент“ изнесуваше 41,58 САД-долари за барел и се сведе на нивото од пред четири години,

¹ На 04.12.2008 година РКЕ донесе одлука за намалување на цените на парното греење од Скопје -Север за 15,88% за периодот ноември-декември 2008 година.

бележејќи месечно намалување за 21,9%, а во однос на просечната цена во декември 2007 година, таа е пониска за 54,5%. Намалувањето на цената се објаснува со намалениот светски економски раст, со што се намалува светската потрошувачка на овој енергент, како и со објавата на извештаите на Американската управа за енергија за постојан пораст на залихите на сурова нафта во САД². Со цел да се одбранат од понатамошно опаѓање на цената на нафтата, земјите-членки на ОПЕК на последниот вонреден состанок на 17. декември во Оран, Алжир, одлучија дополнително да го намалат дневното производство на нафта за 2,2 милиони барели почнувајќи од 1. јануари 2009 година.

По постојаниот пад од средината на јули 2008 година, цената на нафтата во првите две недели на јануари 2009 година бележи зголемување и во просек изнесуваше 44,0 САД-долари за барел, така што во однос на просекот од последните две недели на декември 2008 година е повисока за 23%. Ваквото движење на цената на нафтата од почетокот на јануари се должи на тензиите во Блискиот Исток, на рестриктивната понуда поради спроведувањето на одлуката на ОПЕК за намалување на дневното производство на нафта, како и нарушувањето во снабдувањето со гас во Европа по спорот меѓу Русија и Украина. Во анализираниот период, денарот депрецира во однос на САД-доларот за 4,0% (45,56 денари/САД-долар наспроти 43,81 денари/САД-долар). Согласно со ваквите движења на нафтата и на девизниот курс, Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) на седницата одржана на 20.01.2009 година донесе одлука за зголемување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати во просек за 22,4%, односно за 13,1%. Од друга страна, на 22.01.2009 година РКЕ донесе одлука за намалување на цените на парното греење од „Топлификација“ а.д. Скопје за 35,94%, почнувајќи од јануари, што ќе делува во насока на намалување на инфлацијата.

Графикон 2
Движење на цената на нафтата „брент“

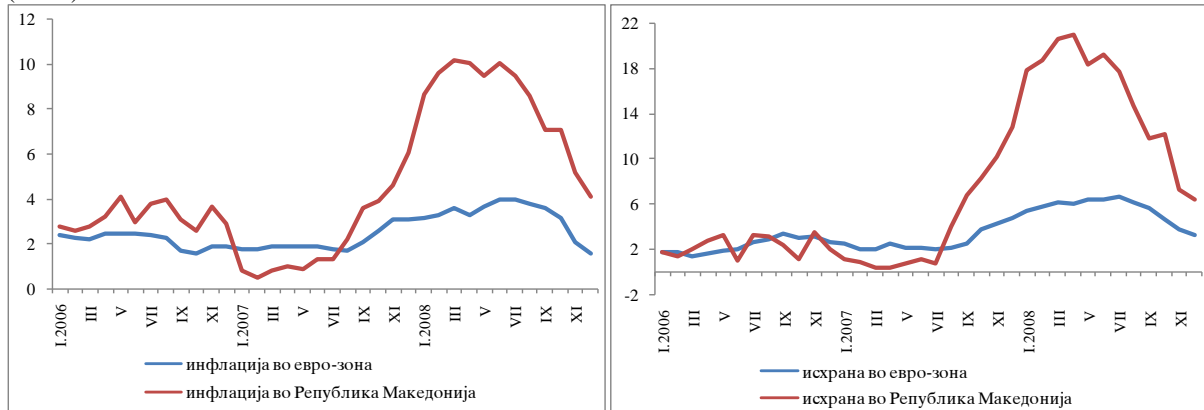
Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

² Агенција за статистички податоци во врска со нафтата на САД, Енерџи информерџн администрејшн (Energy Information Administration), Оил маркетер (Oil marketer) и Оил маркет рипорт (Oil market report).

Во декември 2008 година, стапката на **инфлација во евро-зоната**³ се сведе на најниското ниво во последните две години и изнесуваше 1,6% на годишна основа (наспроти 2,1% во ноември), главно поради падот на цената на нафтата. Во 2008 година, просечната стапка на инфлација во евро-зоната изнесува 3,3%, додека стапката на базичната инфлација, којашто ги исклучува цените на храната и енергијата изнесува 1,8%. Потрошувачките цени во евро-зоната во декември се пониски за 0,1% од претходниот месец, што главно се должи на падот на цените на горивата за транспорт, на нафтата за домаќинства и на облеката. Имајќи го предвид намалениот економски раст во евро-зоната и падот на енергетските трошоци заради послабата побарувачка, на 15. јануари ЕЦБ донесе одлука за дополнително намалување на каматната стапка за 0,5 процентни поени (почнувајќи од 21. јануари 2009 година).

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхрана во евро-зоната и во Македонија (во %)

Извор: ЕУРОСТАТ и ДЗС.

2. ПЛАТИ

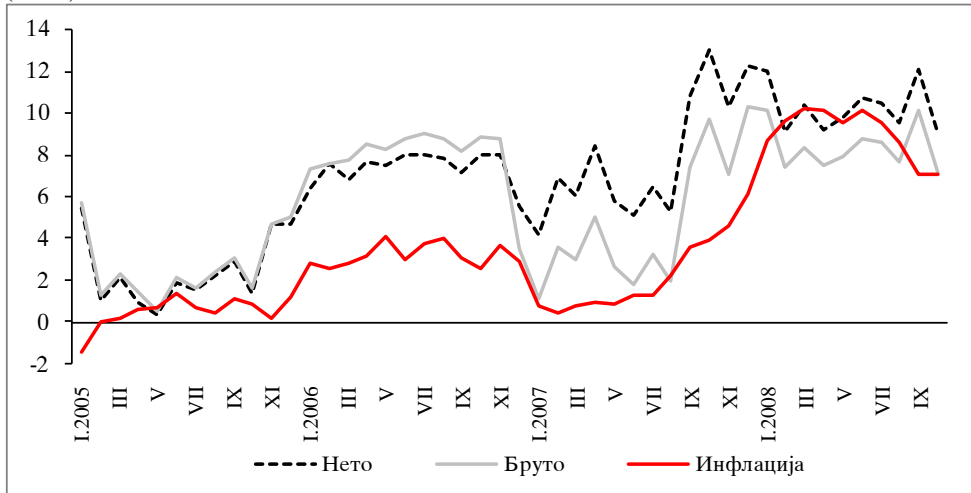
Во октомври, просечните **нето и бруто-плати**⁴ беа повисоки од претходниот месец за 0,8% и 0,9%, соодветно, што во услови на месечна инфлација во октомври од 0,7%, претставува реален пораст од 0,1%, односно 0,2%, соодветно, кај нето и бруто-платите. Во споредба со истиот месец од претходната година, нето и бруто-платите бележат реален пораст од 1,8%, односно 0,1% (годишна инфлација во октомври од 7,1%), додека номиналниот годишен пораст изнесува 9% и 7,2%, соодветно.⁵ Во октомври 2008 година нето-платата е повисока за 9,5%, во однос на декември 2007 година.

³ Претходен податок.

⁴ Податоците се однесуваат на *исплатените* плати во месецот, независно за кој месец се однесуваат.

⁵ Разликата во стапките на раст на нето и бруто-платата се должи на намалувањето на стапката на персонален данок на доход, од 12% на 10%, во јануари 2008 година.

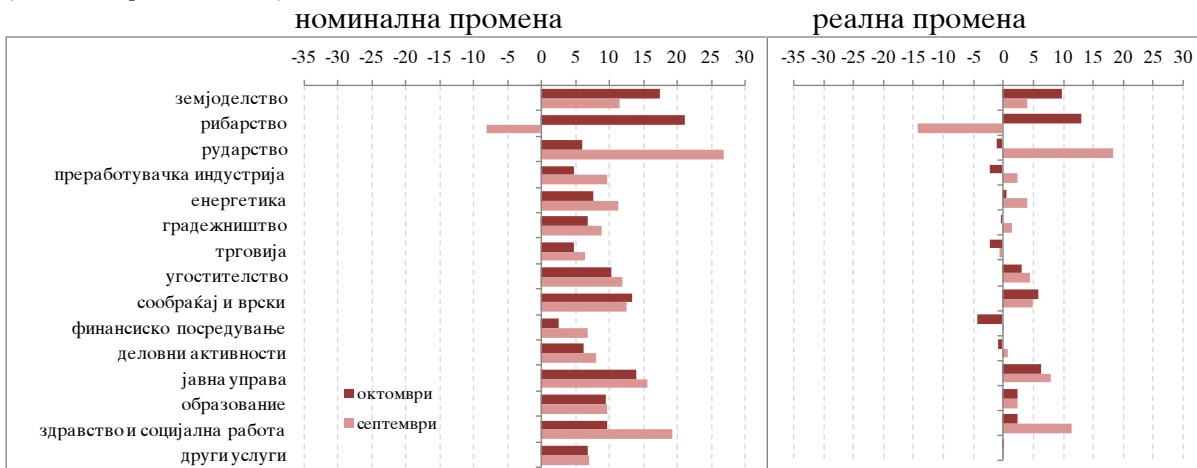
Графикон 4
Годишни стапки на раст кај платите и инфлацијата
(во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Најголем годишен пораст кај просечната исплатена нето-плата во октомври има кај рибарството (21,2%), земјоделството (17,6%) и јавната управа (14%). И покрај најсилниот пораст, нето-платите во рибарството и земјоделството остануваат најниски, односно само 67,4% и 77,9% од просекот. Порастот на платите во јавната управа го одразува зголемувањето на платите во државната администрација од 10% кај септемвриската плата. Најавите и фактичките отпуштања или испраќања на принуден одмор, под притисок на глобалната економска криза, укажуваат на фактот дека приватниот сектор ќе ангажира работна сила согласно со потребите на производството, што дополнително се очекува да се одрази и на движењето на платите во насока на забавување на нивниот раст.

Графикон 5
Просечна нето-плата по сектори
(годишни промени, во %)

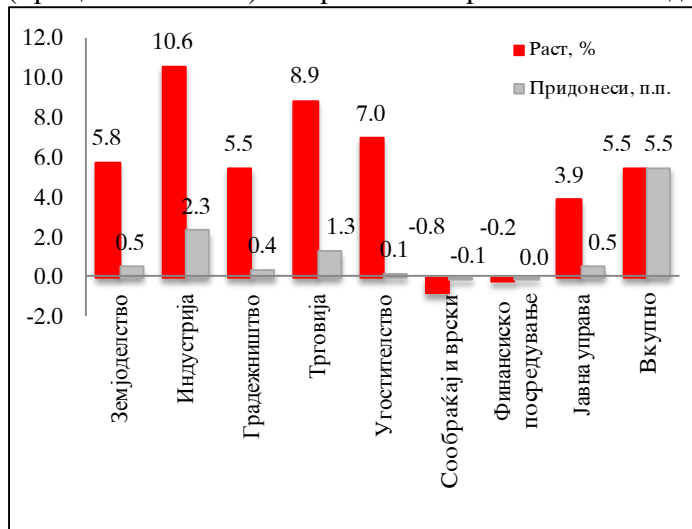
Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

Во третото тримесечје на 2008 година⁶, **брuto домашниот производ** го задржа трендот на солиден пораст, кога под влијание на високиот раст на додадената вредност кај индустријата (10,6%) и трговијата (8,9%), порасна за 5,5%. Притоа, дури 80% од високиот раст кај индустријата се должи на порастот на производството на метални производи. Од друга страна, пад е забележан кај транспортот, како последица на намалениот превоз на стоки, и кај финансиското посредување.

Графикон 6

Стапки на раст на одделните сектори од БДП (%) и придонеси кон вкупниот пораст (процентни поени) во третиот квартал на 2008 година

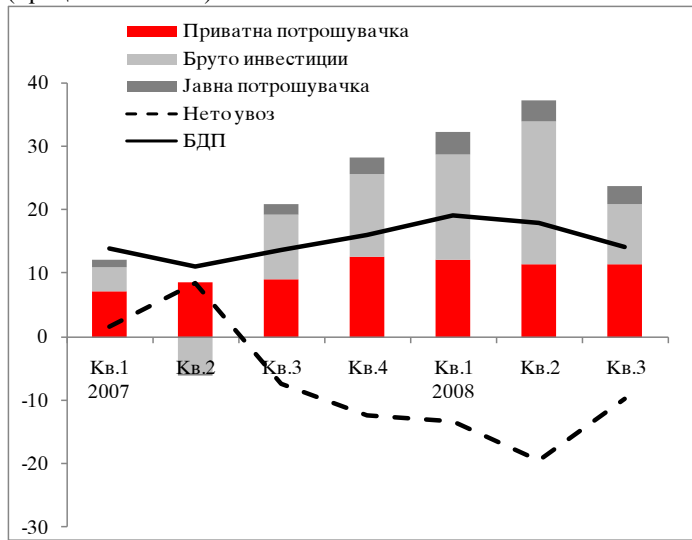
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Гледано од расходната страна, придонесот на личната потрошувачка кон високиот номинален раст на БДП е приближно на исто ниво како и во претходните три тримесечја, исто како и придонесот на јавната потрошувачка. Бруто-инвестициите имаат значително намален придонес (намалување за половина во однос на просекот од претходните два квартала), додека нето-извозот бележи подобрување, односно намалување на негативниот придонес. Оттука, малку пониската стапка на раст на БДП во третиот квартал, во споредба со претходните два, е последица на забавениот раст кај инвестициската активност.

⁶ На крајот на декември 2008 година, ДЗС објави дека проценетиот реален раст на БДП во 2008 година изнесува 5,3%.

Графикон 7

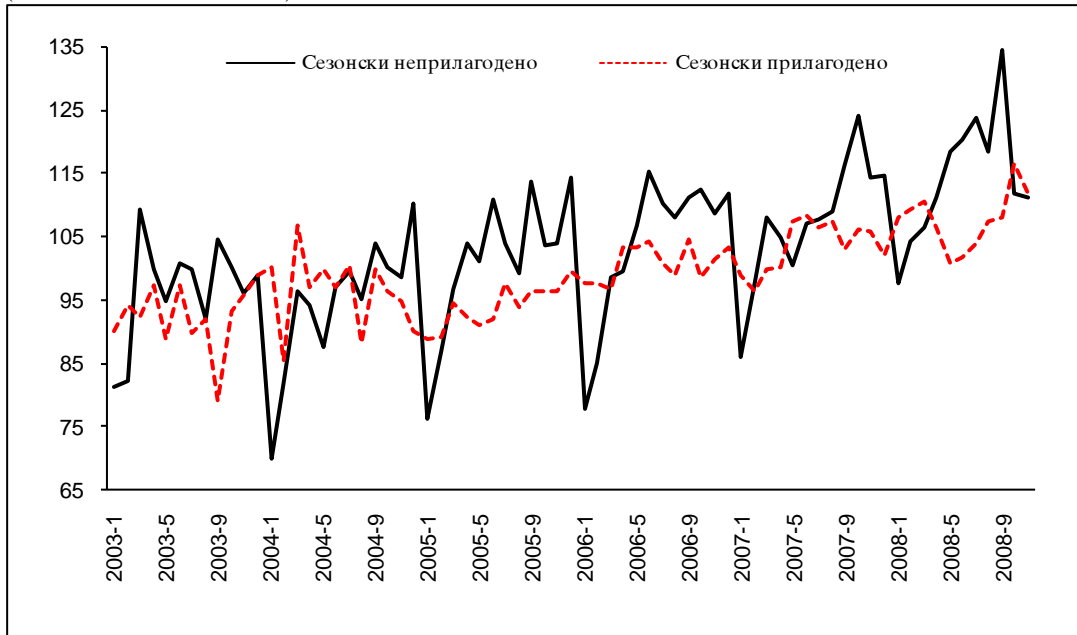
Придонеси на одделни расходни агрегати кон номиналниот пораст на БДП
(процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

По високиот пад во октомври, **индустриското производство** во ноември забележа умерено намалување во однос на претходниот месец од 0,5% (кај податоците прилагодени за сезонски влијанија - пораст од 3,5%). Во споредба со истиот месец од претходната година, обемот е намален за 2,9%, најмногу под влијание на намаленото производство кај преработувачките дејности (3%), како и кај енергетскиот сектор (9,7%), при сè уште поволни трендови кај рударството (пораст од 20,9%). Влошената општа состојба во индустријата, како последица на светската криза, којашто започна да се чувствува во октомври, продолжи и во ноември, кога дванаесет од дваесетте преработувачки дејности имаа намалување на производството, а тие сочинуваат 55% од производството во преработувачката индустрија. Кај производството на основни метали е забележан годишен пад од 42,4% (придонес од -6,1 п.п.), а воедно намалување бележат и тутунската (26,5%), нафтената (25,5%), металопреработувачката (18,4%) и индустријата за облека (16,4%). Од друга страна, позитивен придонес кон вкупното индустриско производство има производството на храна (26,4%), како и производството на градежни материјали и печатењето. Во периодот јануари-ноември, индустриското производство забележа пораст од 7%.

Графикон 8
Индекс на индустриското производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Податоците за **останатите сектори од економијата** покажуваат дека прометот во трговијата во октомври е повисок од прометот во септември за 6,4%, а сообраќајот во телекомуникациите за 4,8%. За разлика од овие две дејности, висок месечен пораст од 30,3% е забележан кај вредноста на извршените градежни работи. Голем дел од порастот кај сите три дејности е од сезонски карактер, на што упатуваат стапките на раст кај податоците прилагодени за сезонски влијанија (2,3% кај трговијата, 1,3% кај телекомуникациите и 18,9% кај градежништвото). На годишна основа, во периодот септември-октомври се забележува забавување на економската активност. Така, во октомври годишната стапка на раст кај трговијата изнесува 2,1%, кај телекомуникациите 6,1% и кај градежништвото 14,3%. Врз основа на податоците на Министерството за урбанизам, во ноември се издадени одобренија за градење објекти во вредност од 1.727 милиони денари, што е повисоко за 480 милиони денари од октомври, што укажува на понатамошно засилување на градежната активност.

Графикон 9

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Во првите десет месеци на 2008 година, **тековната сметка од билансот на плаќања** бележи дефицит од 666,7 милиони евра, којшто во услови на зголемена побарувачка за странски производи, неповолни услови на размена со странство и пониски приливи врз основа на приватни трансфери, се продлабочи за 4,7 пати во однос на истиот период на 2007 година. Остварениот дефицит на тековната сметка изнесува 10,7% од предвидениот БДП и за целата 2008 година се очекува да го надмине проектираниот износ од 12,3% од БДП според проекцијата од август, а да биде во рамки на проценката од ноември 2008 година од околу 14% од проектираниот БДП.

Во рамките на тековната сметка, во анализираниот период, нето-приливите врз основа на приватни трансфери изнесуваат 816,7 милиони евра и на годишна основа се намалени за 4,8%. Во услови на растечки трговски дефицит, покриеноста на трговскиот дефицит со приватните трансфери изнесува 55,9% (наспроти покриеност од 100,4% во истиот период од 2007 година). Во согласност со најновите податоци од менувачкиот пазар, во 2008 година се остварени нето-приливи од 602,9 милиони евра, што претставува намалување од 12,3% на годишна основа. Месечната динамика на нето-откупот на менувачкиот пазар во октомври и ноември укажува на позитивни стапки на промена (18,8% и 4,9%, соодветно), додека во декември е забележан значителен годишен пад за

речиси 50%. Истовремено, позитивно салдо е остварено кај услугите, при што нето-приливите во десетте месеци (од 12,1 милион евра) се пониски за речиси две третини во однос на истиот период од претходната година, за што најмногу влијаат зголемените нето-одливи врз основа на транспортни услуги. Кај доходот се остварени нето-одливи од 78,6 милиони евра, коишто бележат годишен пад од 63,7%, во услови на пониски одливи врз основа на директни инвестиции.

Во периодот јануари - октомври 2008 година, во **капитално-финансиската сметка** се остварени нето-приливи во износ од 808,8 милиони евра, коишто го надминуваат проектираниот износ за 2008 година од августовската проекција. Најголем дел од остварените нето-приливи потекнуваат од директни инвестиции, коишто на кумулативна основа изнесуваат 443,6 милиони евра (од кои 40,6% се однесуваат на капитал и 38% на кредити и заеми на меѓусебно поврзани субјекти). Нето-приливи се забележани и врз основа на валути и депозити, трговски кредити и нето-заеми, коишто во однос на истиот период од 2007 година бележат позитивни промени. Кај портфолио-инвестициите продолжува трендот на продажба на хартии од вредност, при што во периодот јануари-октомври 2008 година се остварени нето-одливи од 42,3 милиони евра. Според последните расположливи податоци од Македонската берза, во декември 2008 година учеството на странски инвеститори на страната на купувањата изнесува 12,07%, а на страната на продажбата е 21,6%.

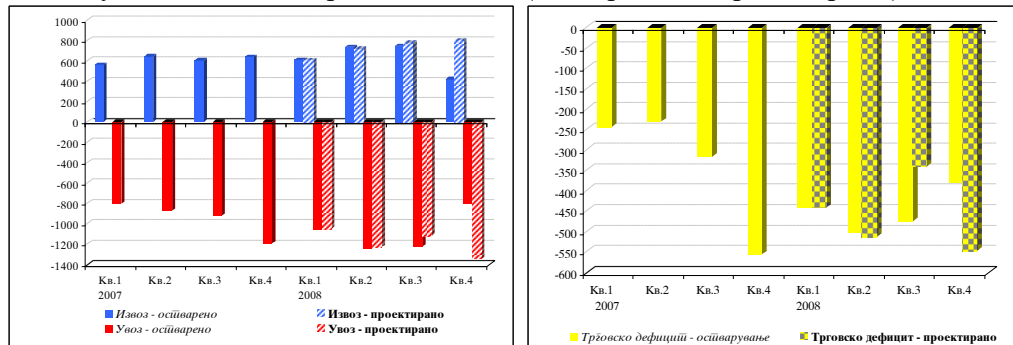
Во ноември 2008 година, вкупната надворешна трговија забележа годишен пад од 2%, во услови на пад на извозот и мал пораст на увозот, така што трговскиот дефицит, што изнесува 185,6 милиони евра, се продлабочи за 13,9% во споредба со ноември 2007 година. Имено, извозот бележи годишен пад од 8,3%, главно заради намалениот извоз на железо и челик и нивни производи, којшто бележи позасилена динамика на годишен пад (од 7,6% во октомври на 32,2% во ноември), како одраз на намалената странска побарувачка и намаленото домашно производство. Од друга страна, годишниот пораст на увозот од 1,5% произлегува, во најголем дел, од зголемениот увоз на електрични машини (за 67,4% на годишна основа), а за првпат годинава увозот на железо и челик и нивни производи за потребите на металната индустрија бележи годишно намалување (за 15,7%).

На кумулативна основа, во периодот јануари-ноември 2008 година, **дефицитот во трговската размена** се зголеми за 53,3% на годишна основа, при позабрзан годишен пораст на увозот од извозот (од 26,7% и 12,7%, соодветно). Зголемениот извоз произлегува главно од повисокиот извоз на нафтени деривати (со придонес од 35,6%), а потоа следуваат рудите и облеката и текстилот (со придонес од 19,3% и 8,9%, соодветно). Кај извозот на железо и челик и нивни производи, како најважна извозна категорија, иако сè уште се бележи пораст на годишна основа (од 1,1%), сепак во последните два месеци последиците од глобалната криза се позабележителни, изразени преку намалената странска побарувачка и падот на цените на никелот. На страната на увозот, зголемениот увоз на енергија има најголем придонес кон годишниот пораст на увозот (придонес од 31,8%), во чии рамки, увозот на сурова нафта бележи најголемо зголемување (за 55,2%), што се должи главно на повисоките цени (за 44,7%). Повисоки увозни цени во 2008 година се забележани и кај електричната енергија (за 35,8% во однос на истиот период од претходната година), што претставува единствен фактор што го услови повисокиот увоз на овој енергент, во услови на пад на увезените количини (од 2,4%) заради намаленото производство кај значајни индустриски капацитети во последниот квартал на 2008 година. Од останатите производи, значен придонес имаат и

зголемеиот увоз на железото и челикот и нивните производи (придонес од 17,7%), како и електричните машини, возилата и опремата (придонес од 9,9%, 8,3% и 6,4%, соодветно). Ваквите движења кај извозот и увозот на стоки придонесе за намалување на стапката на покриеност на увозот со извоз за 7,2 процентни поена и таа изнесува 58,3%. Остварениот трговски дефицит во периодот јануари-ноември 2008 година бележи висок процент на остварување во однос на проекцијата од август 2008 година и до крајот на годината се очекува да го надмине проектираниот износ (од околу 26% од проектираниот БДП), при што со ноемвриската проценка за целата 2008 година е предвиден трговски дефицит од околу 28% од БДП.

Графикон 10

Извоз, увоз на стоки и трговско салдо (остварено* и проектирано)

* Остварувањата за четвртото тримесечје од 2008 година се однесуваат само на октомври и ноември 2008 година.
Извор: НБРМ, внатрешна класификација.

Во декември 2008 година, кај цените на металите повторно е забележано месечно намалување, што се должи на остриот пад во глобалната побарувачка, натамошно зголемување на залихите и јакнењето на американскиот долар. Кај основните метали, цената на никелот бележи пад на месечна основа од 9,5%, заради значително намалување на производството и пораст на залихите. Од друга страна, цените на златото и среброто, беа единствените цени на метали коишто остварија месечен пораст од 7,3% и 4,5%, соодветно.

Табела 1

Цени на металите

	2006	2007	2008	јан-мар 2008	април-јуни 2008	јули-сеп 2008	окт-дек 2008	октомври 2008	ноември 2008	декември 2008
<i>САД долари за унци</i>										
Злато	604,3	696,7	871,7	926,8	896,0	869,6	794,5	806,6	760,9	816,1
<i>САД цени за унци</i>										
Сребро	1156,9	1.341,3	1.499,9	1764,7	1720,0	1494,5	1020,4	1042,7	986,8	1031,7
<i>САД долари за метрички шон*</i>										
Ладновалани челични лимови	693,8	650,0	965,6	762,5	900,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0
Топловалани челични лимови	600,0	550,0	883,3	700,0	833,3	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
<i>САД долар за метрички шон</i>										
Никел	24.254,4	37.229,8	21.110,6	28.956,8	25.682,4	18.960,8	10.842,6	12.139,8	10.701,5	9.686,4

Извор: Светска банка.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

На крајот на декември 2008 година, **примарните пари**⁷ забележаа пораст од 7,8% на годишна основа (6,6% во претходниот месец), при забележано зголемување на вкупните ликвидни средства на банките (за 16,6%) и намалена побарувачка на готови пари (за 1,7% на годишна основа). Во споредба со претходниот месец, во услови на истовремен пораст на двете компоненти, примарните пари се зголемија за 12,6%. Притоа, посилен пораст забележаа вкупните ликвидни средства на банките, коишто по минатомесечниот пад од 15,6%, во декември се зголемија за 13,7%, додека побарувачката за готови пари растеше со стапка на раст од 11,2% на месечна основа. Анализирани од аспект на тековите на креирање и повлекување ликвидност, позасиленото трошење на државата во последниот месец на 2008 година претставуваше доминантен тек на креирање ликвидност, којашто делумно беше неутрализирана преку трансакциите на НБРМ на девизниот пазар, каде што НБРМ продолжи да интервенира со нето-продажба на девизни средства. Кон дополнително стерилизирање на креираната ликвидност влијаеја и благајничките записи (преку кои беа стерилизирани вкупно 599 милиони денари).

На кумулативна основа, девизните трансакции на НБРМ беа основен фактор што делуваше во насока на повлекување примарни пари, коешто во целост беше надополнето преку промената на нето-позицијата на државата. Истовремено, монетарните инструменти (заедно со задолжителниот депозит) во 2008 година делуваа во насока на креирање ликвидност. Во однос на проекцијата за крајот на 2008 година, примарните пари се пониски за 23%. Ваквото отстапување од проекцијата е резултат на пониската нето девизна актива на НБРМ (планиран нето-откуп на девизи на кумулативна основа), во услови на засилено трошење на државата во однос на планираното (планираната нето позиција на државата на крајот на 2008 година е за 21,1% повисока во однос на остварената)⁸.

По двомесечниот пад на депозитниот потенцијал на банките на месечна основа, во декември 2008 година **вкупните депозити на банките** (без депозитни пари) забележаа умерен месечен раст од 778 милиони денари, односно 0,5%. Во услови на речиси непроменета состојба на депозитите на претпријатијата, месечниот пораст во целост произлегува од зголеменото штедење на населението (коешто е повисоко за 0,6%, наспроти негативните стапки на раст во претходните два месеци). Притоа, долгорочната компонента на депозитите на населението и во декември претставува двигател на целокупната месечна промена на овие депозити, што може да се поврзе со влијанието на стимулативната каматна политика на банките насочена кон привлекување поцврсто депозитно јадро за финансирање на кредитната активност. Од аспект на валутната структура, штедењето на населението во декември во целост беше деноминирано во странска валута, додека денарските депозити се намалија за 3,8% на месечна основа.

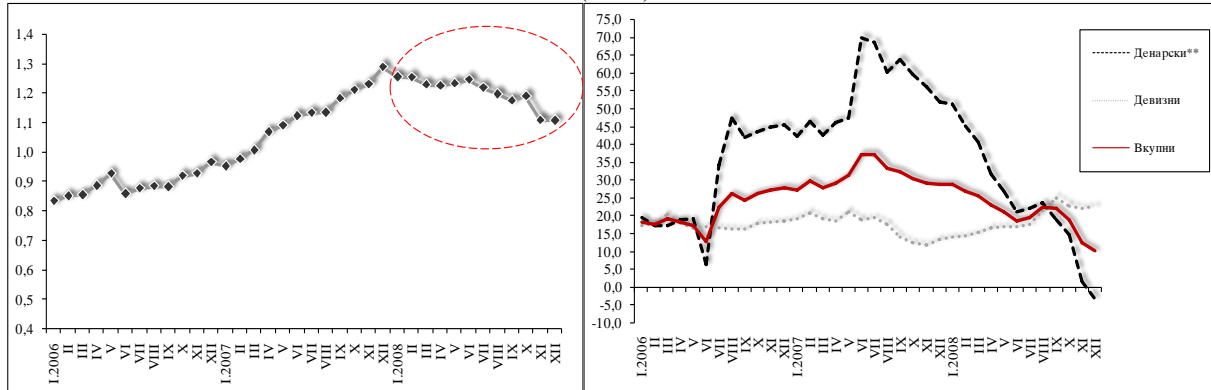
⁷ Ја вклучува задолжителната резерва на девизни депозити. Без оваа компонента, примарните пари на годишна основа се повисоки за 1,4%.

⁸ Податокот е некомплетен, бидејќи вклучува податоци за сметките на општините со состојба на крајот на октомври.

Графикон 11

Сооднос денарски* - девизни депозити

Годишни стапки на раст на вкупните депозити (во %)

*Вклучува и депозитни пари.

** Без депозитни пари.

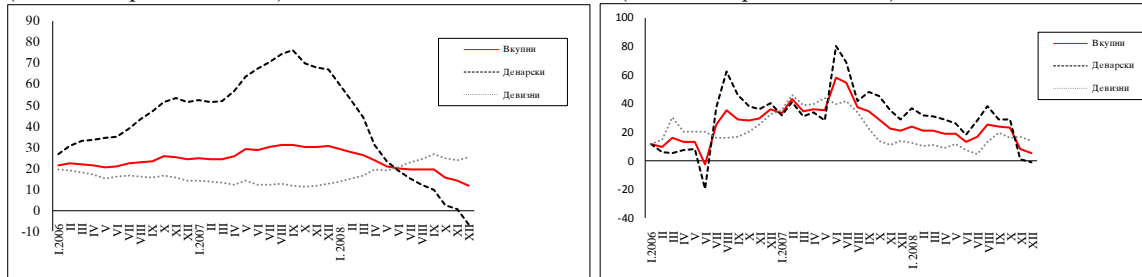
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Од аспект на годишната динамика на депозитен раст, штедењето на приватниот сектор и понатаму забележува забавен раст, што укажува на тоа дека високата неизвесност и психолошкиот ефект од светската економска криза и нејзиното влијание врз домашната економија сè уште се значајни фактори што го одредуваат однесувањето на економските субјекти во овој период. Неизвесноста и зголемената аверзија кон ризик, придонесе за контракција на денарските депозити во декември (за првпат по април 2002 година, денарските депозити забележаа годишна стапка на пад од 3,2%), додека девизните депозити остварија годишен раст од 22,4% (наспроти 21,9% во ноември). Од аспект на секторската распределба, продолжи забавената динамика на раст и кај секторот „население“ и кај корпоративниот сектор (11,7% и 5,9% соодветно, наспроти 13,9% и 8,6% соодветно, во ноември), што доведе до годишен раст на вкупните депозити од 10,4% (12,3% во претходниот месец). Со вклучување на депозитните пари, годишната стапка на раст на вкупните депозити изнесува 12,7%, наспроти 15,2% во ноември 2008 година.

Графикон 12

Депозити на населението (годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата (годишна промена, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

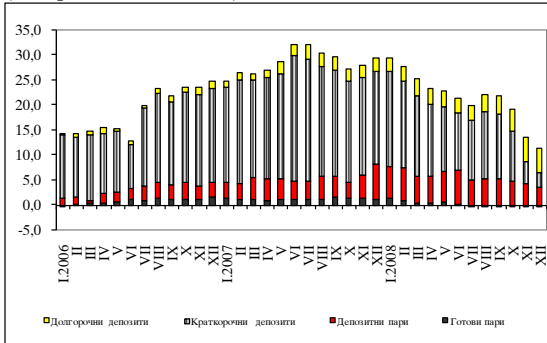
Во декември 2008 година, **најшироката парична маса M4** забележа раст од 11,4% на годишна основа, што во однос на проекцијата за крајот на 2008 година упатува на понизок монетарен раст (согласно со августовската проекција, проектираната годишна

стапка на раст на најшироката парична маса во декември 2008 година изнесува 16,3%). Ваквото отстапување на паричната маса од проекцијата е очекувано, со оглед на тоа што влошената глобална состојба и ефектите врз македонската економија почнаа посилно да се чувствуваат во четвртото тримесечје на 2008 година.

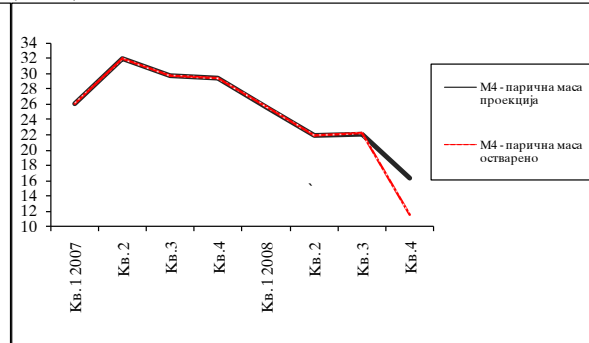
Графикон 13

Парична маса М4

Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

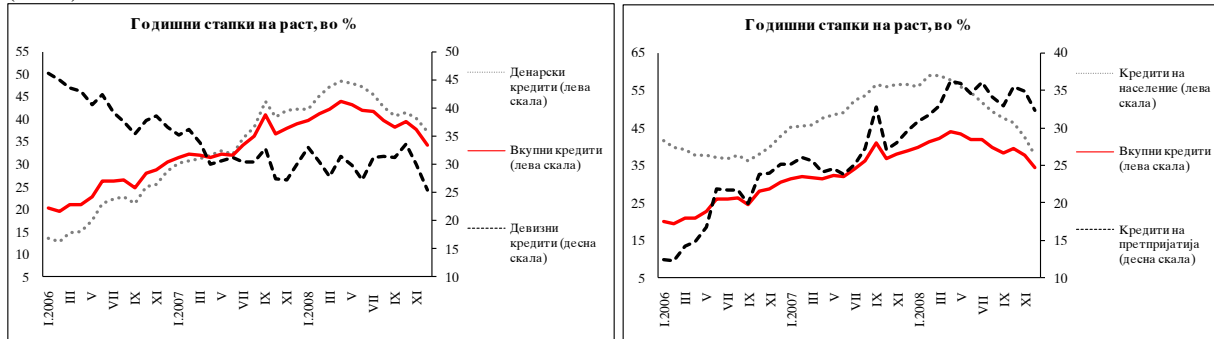
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Кредитирањето на приватниот сектор од страна на банките во декември забележа забавување на месечната динамика, што претставува продолжение од претходните два месеци. Имено, **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** во декември се повисоки за 2.016 милиони денари, односно 1,2% во споредба со ноември, кога кредитниот раст изнесуваше 1,6%. Согледувањата на банките во однос на ризиците, натамошното стеснување на можноста за користење алтернативни извори за финансирање, при постојано ослабнување на депозитниот потенцијал, се фактори што влијаеја врз кредитната активност на банките и во декември 2008 година. Од аспект на валутната компонента на кредитните пласмани, регистрираниот пораст во целост се должи на денарското кредитирање (коешто се зголеми за 1,6%), додека девизните кредити остварија месечен пад од 0,1%.

Од аспект на секторската структура, придонесот на кредитите алоцирани кај населението и понатаму заслабнува, упатувајќи на засиленото забавување на стапката на раст на овие кредити, во споредба со корпоративното кредитирање (чиј придонес во порастот на вкупните кредити достигна 78,3% на месечна основа). Така, во декември 2008 година, банките алоцираа 1,6% повеќе кредити кон претпријатијата, во споредба со ноември, додека кредитирањето на населението растеше со месечна стапка на раст од 0,7%.

Графикон 14

Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутната и секторската структура (во %)

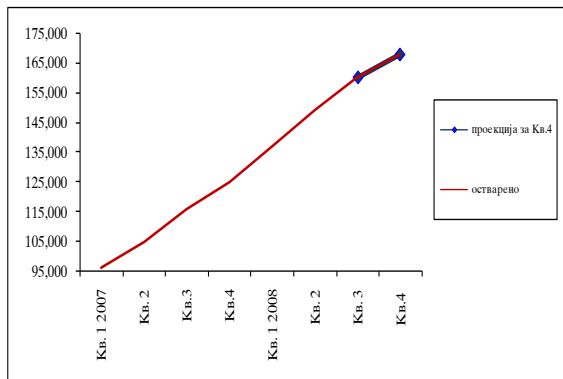

Извор: Народна банка на Република Македонија.

На годишна основа, вкупната кредитна активност на банкарскиот сектор продолжи да забавува и во декември се сведе на 34,4%, во услови на засилено забавување на кредитите на секторот „население“, во споредба со кредитите на претпријатијата. Имено, на крајот на 2008 година, кредитите на населението остварија најниско ниво на годишен раст во последните две години од 37,6%, што воедно укажува на тоа дека банките пласирале понизок износ на кредити кон овој сектор, во однос на кредитниот раст предвиден во Одлуката за задолжителен депозит (каде што годишниот раст на кредитите на населението беше поставен на ниво од 40%). Забавување на кредитниот раст, но со поумерена динамика, е забележано и кај корпоративниот сектор, каде што годишната стапка на раст се сведе на 32,5% (наспроти 35% во ноември). Во однос на проекциите, кредитниот раст на крајот на 2008 година е во рамки на очекуваниот раст од 34,6%, предвиден во августовската проекција.

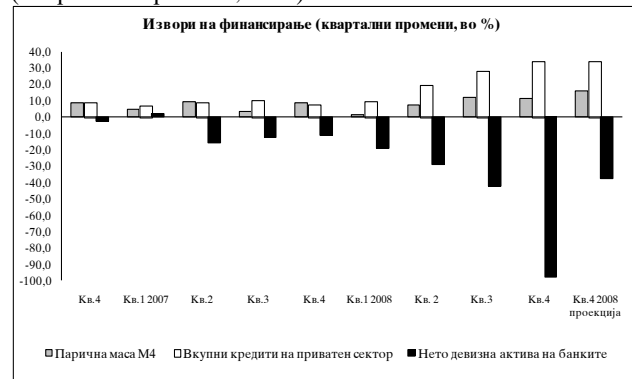
Графикон 15

Кредити на приватниот сектор

Извори на финансирање

(квартални промени, во %)*

*Остварувањата за четвртиот квартал, како и проекциите за четвртиот квартал на 2008 година се кумулативни промени во однос на крајот на 2007 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Нето девизната актива на банките во текот на декември 2008 година, продолжи да се намалува со месечна стапка на пад од 72,7%, односно за 755 милиони денари. Притоа, девизните средства остварија засилен пад од 3.089 милиони денари (или 11,5%) во однос на девизните обврски, коишто се намалија за 2.334 милиони денари, или за 9%.

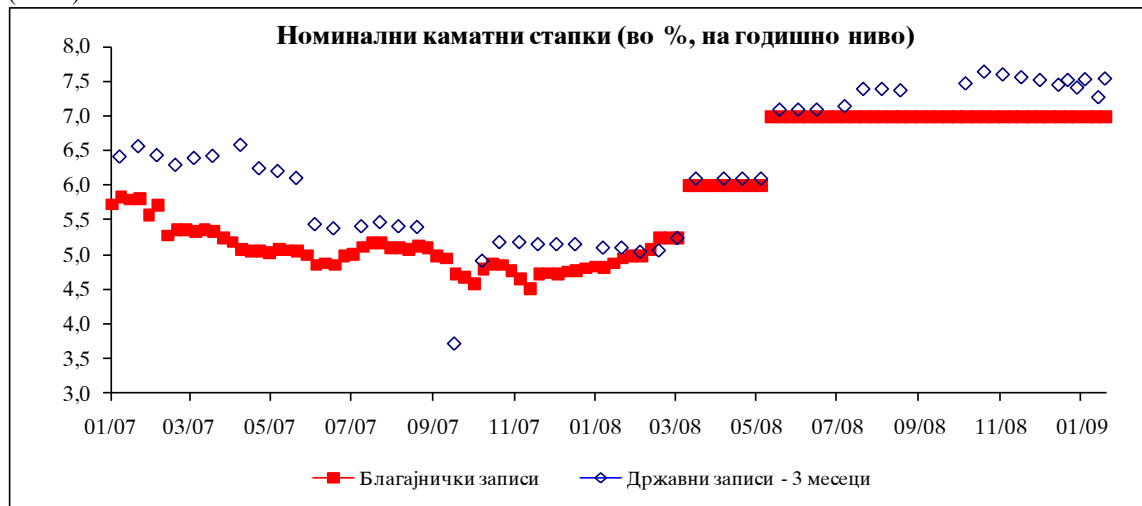
Во однос на крајот на 2007 година, нето девизната актива на банките е намалена за 15.164 милиони денари, или за 98,2%.

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

На последните четири аукции на благајнички записи (на 31.12.2008 година, на 08.01.2009 година, на 14.01.2009 година и на 21.01.2009 година), при тендер со износи и фиксна каматна стапка од 7%, беше повлечена ликвидност од 1.027 милиони денари. Со состојба на 31.12.2008 година, **брuto девизните резерви** изнесуваат 1.494,9 милиони евра и во однос на крајот на 2007 година се пониски за 36,4 милиони евра.

Во рамки на анализираниот период се одржаа и три аукции на тримесечни државни записи, и тоа на 05.01.2009 година, 15.01.2009 година и 20.01.2009 година. Во услови на поголема понуда од побарувачката беа реализирани каматни стапки од 7,54% и 7,28% и 7,55%, соодветно (наспроти 7,42% на последната аукција одржана во декември 2008 година). Воедно, на 05.01.2009 година се одржа аукција на шестмесечни државни записи при што во услови на поголема понуда од побарувачката, беше реализирана каматна стапка од 7,26% (наспроти 7,77% на последната аукција). На 20.01.2009 година беше одржана аукција на дванаесетмесечни државни записи, каде што при поголема понуда од побарувачката, беше реализирана каматна стапка од 7%, задржувајќи се на истото ниво како и на претходната аукција. Во периодот 01-20.01.2009 година, просечната меѓубанкарска каматна стапка во билатералните тргувања на банките (до еден ден) изнесуваше 5,05% во просек (4,84% во декември 2008 година).

Графикон 16
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на каматната политика на банките, во ноември 2008 година продолжи трендот на пораст, при што просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити за сите рокови и сектори и просечната пондерирана каматна стапка на денарските депозити за сите рокови и сектори се зголемија за 0,1 и 0,3 п.п. на месечна основа и изнесуваат 9,8% и 6,5%, соодветно. Во рамките на секторот

„претпријатија“, најголем пораст на месечна основа е забележан кај каматната стапка на долгорочните кредити со валутна клаузула (за 0,3 п.п.), со што таа изнесува 9,1%, додека надолно движење е забележано кај каматната стапка на краткорочните кредити со валутна клаузула којашто се намали за 0,2 п.п. и изнесува 7,5%. Од аспект на пасивните каматни стапки, кај депозитите без валутна клаузула, најзначаен пораст (од 0,3 п.п.) се забележува кај каматната стапка на депозитите по видување (при што изнесува 1,6%), додека кај депозитите со валутна клаузула, позначајни промени се забележани кај долгорочните депозити чијашто каматна стапка се зголеми за 0,4 п.п. и изнесува 4,4%. Во рамки на краткорочните депозити со валутна клаузула, значајна е промената на каматните стапки на депозитите до еден месец (од 7,1% на 3%)⁹. Кај секторот „население“, во ноември 2008 година не се забележани позначајни месечни промени на активните каматни стапки. Од аспект на пасивните каматни стапки, кај депозитите на населението без валутна клаузула, најзначаен месечен пораст е забележан кај каматните стапки на краткорочните депозити (од 0,4 п.п.). Кај депозитите орочени со валутна клаузула, по неколкумесечното стабилно ниво, во ноември се забележа намалување на каматните стапки (од 9,2% во октомври на 8,8%), што во целост произлегува од промената кај краткорочно орочените депозити. **Во рамките на девизните каматни стапки**, каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,6 п.п. и изнесува 7,8% (во услови на намалување на каматните стапки на странските пазари), додека каматната стапка на девизните депозити се зголеми за 0,2 п.п. и изнесува 2,9%.

Во доменот на каматните стапки на **новоодобрените кредити и новопримените депозити**, во ноември 2008 година не се забележани промени, односно активните и пасивните каматни стапки се задржаа на ниво од 9,3% и 4,5%, соодветно. Кај каматната стапка на **девизните новоодобрени кредити** во ноември е забележано намалување од 0,8 п.п., со што каматната стапка се врати на нивото од октомври и изнесува 7,8%, додека каматната стапка на **девизните новопримени депозити** изнесува 1,3%, наспроти 1,5% во ноември.

Индексот на **реалниот ефективен девизен курс на денарот** дефлациониран со индексот на трошоците на живот покажува забавување на трендот на апрецијација, на месечна и годишна основа. Така, во ноември 2008 година, месечната апрецијација изнесува 0,8% (1,6% во октомври), главно заради апрецијацијата на НЕДК на денарот (за 0,5%), како и заради релативните цени (пад на странските цени од 0,1% и пораст на домашните цени од 0,2%), додека годишната апрецијација од 0,2% (0,5% во октомври) се должи исклучиво на апрецијацијата на НЕДК за 1,1% на годишна основа, делумно неутрализирана со релативните цени. На кумулативна основа, РЕДК бележи апрецијација од 0,5%, заради апрецијацијата на НЕДК (0,9%), при повисок пораст на странските од домашните цени. Од друга страна, во ноември 2008 година, индексот на РЕДК на денарот дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи оствари месечна и годишна депрецијација од 3,6% и 4,1%, соодветно, исклучиво како резултат на релативните цени. На кумулативна основа е забележана апрецијација од 0,9%, што се должи на апрецијацијата на НЕДК, во услови на речиси еднаков пораст кај домашните и странските цени.

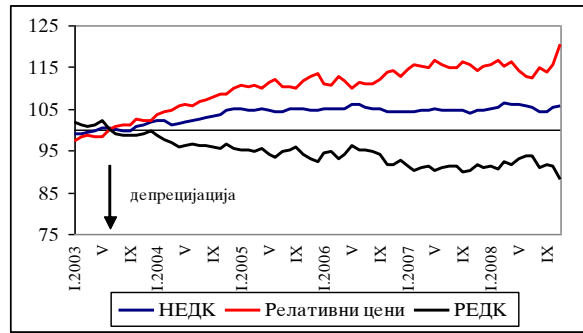
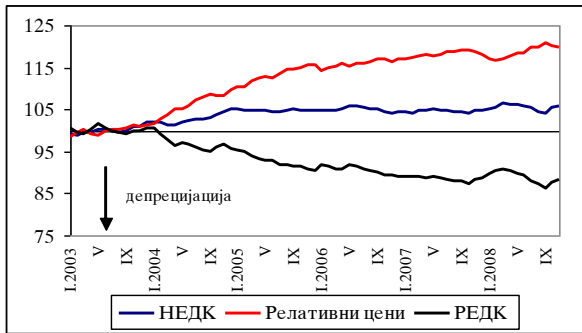
⁹ Сепак, поради многу ниското учество на овие депозити во вкупните примени депозити со валутна клаузула на претпријатијата, овие поместувања не предизвикаа промена во каматната стапка на краткорочните денарски депозити на претпријатијата.

Графикон 17

Индекс на НЕДК, релативни цени и РЕДК на денарот*

дефлатор: индекс на трошоците на живот

дефлатор: индекс на цените на производителите на индустриски производи

*Ознаката за депрецијација е за РЕДК и НЕДК. Кај релативните цени, нагорниот тренд е во прилог на депрецијацијата на РЕДК (и обратно).

Извор: НБРМ, ММФ-МФС за ноември 2008 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од ЕУРОСТАТ.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1
Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %			придонес во процентни поени		
	XII.2008 XI.2008	XII.2008 XII.2007	2008 2007	XII.2008 XI.2008	XII.2008 XII.2007	2008 2007
Вкупно	0.3	4.1	8.3	0.3	4.1	8.3
Исхрана	1.5	6.3	15.3	0.59	2.40	5.85
Производи од жито	-0.8	8.7	24.2	-0.06	0.65	1.79
Свеж и преработен зеленчук	16.6	13.0	15.2	0.93	0.73	0.85
Свежо и преработено овошје	-3.2	-5.7	16.4	-0.10	-0.17	0.50
Свежо и преработено месо	0.8	7.6	7.9	0.06	0.58	0.60
Свежа и преработена риба	2.9	14.6	7.4	0.03	0.14	0.07
Свежо и преработено млеко	-0.7	7.6	18.9	-0.04	0.44	1.09
Свежи јајца	1.4	10.5	14.9	0.02	0.13	0.18
Маснотии	-10.7	-14.4	28.2	-0.22	-0.30	0.59
Тутун и пијалаци	0.0	4.4	4.0	0.00	0.23	0.21
Облека и обувки	3.0	-0.5	1.8	0.23	-0.04	0.14
Домување	-0.8	11.2	5.9	-0.13	1.69	0.90
Стан (станарина, вода, услуги)	0.3	6.0	6.1	0.01	0.22	0.22
Огрев и осветление	-1.6	15.7	7.2	-0.14	1.40	0.64
Греење и услуги	-4.2	20.5	16.0	-0.13	0.63	0.49
Електрична енергија и осветлување	0.0	13.1	2.6	0.00	0.77	0.15
Хигиена и здравје	0.3	1.7	1.5	0.03	0.14	0.12
Култура и разонода	-1.1	0.8	0.2	-0.06	0.04	0.01
Сообраќајни средства и услуги	-2.5	-5.4	3.2	-0.36	-0.77	0.46
Течни горива и масла	-10.4	-18.8	14.0	-0.40	-0.72	0.53
Сообраќајни и птт услуги	0.6	0.6	-3.9	0.03	0.04	-0.24
Ресторани и хотели	0.0	6.8	11.4	0.00	0.35	0.58
Останати услуги неспомнати на друго место	0.0	-6.0	2.2	0.00	-0.02	0.01

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 2
Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2006	2007	2008	2007				2008				Последни месеци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт 08	ное 08	дек 08
Инфлација (CPI)	3.2	2.3	8.3	0.7	1.1	2.4	4.9	9.5	9.9	8.4	5.5	7.1	5.2	4.1
Базична инфлација (без храна и енергија)	1.1	0.6	2.6	-0.2	0.5	1.1	1.2	2.9	2.8	2.5	2.2	2.3	2.3	2.0
Регулирани цени	5.7	3.3	9.3	4.2	3.0	2.0	4.1	7.4	9.2	12.5	8.3	9.6	10.1	5.3
Цени на производители на индустриски п-ди	4.5	1.6	-	1.0	1.2	1.6	4.1	10.5	13.6	15.1	2.1	9.2	-0.8	-1.8
Продуктивност	-0.7	2.0	-	2.0	0.3	1.1	4.6	1.5	3.1	1.8	-	-	-	-
Номинална нето-плата	7.3	7.9	-	5.7	6.4	7.5	11.8	10.5	9.9	10.7	-	9.0	-	-
Реална нето-плата	4.0	5.5	-	5.0	5.3	5.0	6.6	0.9	0.0	2.1	-	1.8	-	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3
Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008					
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	сеп.	окт.	ное.
Бруто домашен производ	4.0	5.9	5.7	4.4	5.0	7.2	5.3	6.2	5.5	-	-	-
Индустриско производство	2.5	3.7	11.6	-2.8	1.1	6.2	5.8	12.0	13.0	15.7	-9.9	-3.9
Градежништво	-12.3	7.6	9.4	-18.6	18.0	23.3	32.5	57.3	-0.9	-22.5	14.3	-
Трговија	2.5	24.2	25.1	17.2	21.2	28.6	19.6	19.9	13.4	3.0	2.1	-
Телекомуникации	-1.0	15.6	11.1	17.1	15.9	18.1	12.2	7.4	10.2	6.3	6.1	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008			Ноември 2008	
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	промена, %	придонос (п.п.)
Вадење руди и камен	28.0	9.8	13.9	16.2	15.4	-3.3	11.9	13.6	3.4	20.9	0.8
Производство на прехранбени производи и пијалаци	0.1	7.7	12.0	0.6	9.5	9.6	5.3	6.0	6.1	26.4	4.3
Производство на тутунски производи	5.5	-0.8	19.0	-14.4	-16.8	41.1	13.8	15.4	1.0	-26.5	-1.4
Производство на предмети за облека	-3.7	-14.5	-4.6	-19.8	-17.9	-14.2	-16.5	-22.7	-23.4	-16.4	-1.5
Печатење	-17.9	-12.2	13.3	-11.5	-18.2	-22.9	7.8	72.2	68.4	85.0	2.2
Производство на деривати на нафта	12.3	-2.4	20.6	-11.1	1.3	-16.8	3.3	50.9	1.1	-25.5	-1.2
Производство на други неметални минерали	14.0	3.8	51.5	4.2	-2.6	-15.9	-10.9	-3.2	-9.9	23.8	1.3
Производство на основни метали	11.8	34.3	57.4	35.2	25.3	26.7	9.5	15.7	-3.3	-42.4	-6.1
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5.7	45.6	6.0	5.4	51.7	112.0	29.7	11.8	3 пати	-18.4	-1.4
Производство на електрични машини и апарати	3.7	-24.4	-45.1	-37.4	-12.3	1.0	45.6	64.9	32.4	-14.6	-0.5
Производство на други сообраќајни средства	-6.9	33.4	128.7	-48.6	74.6	50.5	9.8	143.1	-47.9	-66.0	-1.3
Рециклажа	12.8	-35.6	20.7	-57.5	-88.5	-4.2	105.6	262.2	12.5 пати	-61.0	-0.5
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-0.6	-9.5	-9.1	-20.8	-8.7	-1.1	-0.8	1.9	1.9	-9.7	-1.1

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Биланс на плаќања^{1,3}
(во милиони евра)

	2007				2007	2008												2008			2008
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Кв.1	Кв.2	Кв.3			
I. Тековна сметка	-20.3	-10.2	-52.8	-331.5	-414.8	-37.6	-78.2	-79.5	-69.6	-61.0	-108.7	-51.8	-51.1	-27.5	-101.8	-195.3	-239.2	-130.4	-666.7		
СТОКИ, нето	-211.5	-208.2	-298.9	-456.3	-1,174.8	-115.1	-131.3	-124.7	-139.9	-140.6	-180.1	-174.4	-170.6	-109.6	-175.4	-371.0	-460.7	-454.6	-1,461.7		
Извоз, f.o.b	558.7	641.7	605.1	635.9	2,441.5	181.7	214.9	214.9	228.0	259.3	248.5	265.0	199.2	242.7	228.8	611.6	735.8	707.0	2,283.2		
Увоз, f.o.b/2	-770.2	-849.9	-904.0	-1,092.2	-3,616.3	-296.8	-346.2	-339.6	-368.0	-399.9	-428.6	-439.4	-369.8	-352.3	-404.3	-982.6	-1,196.5	-1,161.5	-3,744.9		
УСЛУГИ, нето	-1.2	1.1	23.3	2.4	25.5	8.7	-5.5	-4.0	-2.6	-0.9	-5.2	4.3	10.4	13.0	-6.2	-0.8	-8.6	27.7	12.1		
ДОХОД, нето /5	-31.7	-70.5	-99.1	-76.4	-277.7	8.3	-0.6	-7.3	-2.5	-10.0	-17.2	-1.9	-4.9	-33.0	-9.3	0.3	-29.8	-39.9	-78.6		
од кој: камата, нето	-2.0	-5.1	-2.5	-8.3	-17.9	0.3	-2.0	-5.1	-4.0	-8.3	-7.3	-4.8	-2.8	-6.3	-7.0	-6.8	-19.6	-13.9	-47.3		
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	224.1	267.4	321.8	198.9	1,012.1	60.4	59.2	56.5	75.4	90.5	93.8	120.2	114.1	102.1	89.2	176.1	259.8	336.4	861.5		
Официјални	8.6	17.1	10.7	-12.4	23.9	0.8	4.8	2.7	4.6	6.6	11.0	5.5	3.8	3.0	2.0	8.3	22.2	12.3	44.8		
Приватни	215.5	250.3	311.1	211.3	988.2	59.6	54.5	53.8	70.8	83.9	82.8	114.8	110.3	99.1	87.2	167.9	237.6	324.1	816.7		
II. Капитална и финансиска сметка	20.6	18.7	71.0	337.3	447.6	42.7	79.6	85.6	73.1	63.6	113.8	56.1	43.4	22.1	99.6	207.9	250.4	121.6	679.5		
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	-0.7	2.0	4.3	-1.9	3.7	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-3.8	0.2	0.1	-0.9	-0.6	-1.0	-2.7	-0.6	-4.9		
Капитални трансфери, нето	-0.7	2.1	1.2	-1.3	1.2	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.5	-1.0	1.0	-0.6	-1.2		
Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Други	-0.7	2.1	1.2	-1.3	1.2	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.5	-1.0	1.0	-0.6	-1.2		
Стекување/располагање со	0.0	0.0	3.1	-0.6	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.7	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	-3.7	0.0	-3.7		
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	21.3	16.7	66.7	339.3	444.0	43.0	79.9	85.9	72.3	63.3	117.6	56.0	43.3	23.0	100.1	208.9	253.2	122.2	684.4		
Директни инвестиции, нето	88.0	151.5	100.4	166.9	506.9	46.7	73.4	32.9	31.6	67.6	51.2	29.5	57.2	25.6	27.7	153.0	150.5	112.4	443.6		
Портуфолно инвестиции, нето	20.5	45.6	28.0	20.2	114.4	-0.9	-3.4	-3.9	-4.4	-4.2	-2.6	3.1	-6.2	-4.7	-15.1	-8.3	-11.2	-7.7	-42.3		
Други инвестиции, нето	-92.4	-169.2	39.6	146.5	-75.5	-9.3	21.8	43.5	25.9	12.9	98.6	37.3	32.2	75.7	73.7	56.1	137.4	145.2	412.4		
Трговски кредити, нето	-38.0	-75.9	-1.0	86.0	-29.0	-8.6	0.7	-6.7	25.7	-1.4	39.5	17.8	34.7	-29.0	11.2	-14.6	63.8	23.4	83.8		
Заеми, нето	-42.1	-135.7	13.9	35.3	-128.7	-3.7	-0.7	1.9	2.8	-12.6	36.8	9.0	0.3	47.4	0.4	-2.5	26.9	56.7	81.6		
Валутни и депозити, нето	-16.8	20.2	12.8	-10.3	5.9	-4.0	19.7	45.1	-8.3	0.0	16.0	7.0	-4.9	49.8	56.4	60.8	7.7	52.0	176.9		
од кои: монетарна власт, нето	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	7.4	0.1	3.2	-0.2	6.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	10.7	5.9	0.0	16.5		
комерцијални банки, нето	-3.8	41.2	26.9	4.2	68.4	-9.4	19.4	37.2	-8.3	-1.8	19.4	2.7	-12.9	51.1	103.6	47.2	9.2	41.0	201.0		
останати сектори, нето	-12.9	-20.9	-14.0	-14.5	-62.3	-1.9	0.1	4.7	0.2	-4.2	-3.4	4.3	8.0	-1.3	-47.0	2.9	-7.4	11.0	-40.5		
Други, нето	4.5	22.2	13.9	35.6	76.2	7.1	2.1	3.2	5.7	26.8	6.4	3.5	2.1	7.6	5.6	12.4	39.0	13.1	70.1		
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /4	5.3	-11.2	-101.4	5.6	-101.8	6.5	-11.9	13.4	19.2	-13.0	-29.7	-14.0	-39.9	-73.7	13.8	8.0	-23.5	-127.6	-129.3		
III. Грешки и пропуски	-0.3	-8.5	-18.1	-5.9	-32.8	-5.1	-1.5	-6.1	-3.5	-2.5	-5.1	-4.3	7.7	5.4	2.2	-12.6	-11.2	8.8	-12.8		

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот и.ф. изнесува 4,14%

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платниот биланс за 2008 год. вклучуваат процени на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположиви заклучно со 2007 година

4/ Без монетарно злато и курсни разлики

5/ Од почетокот на 2008 година во податокот за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички хартии од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 6
Надворешнотрговска размена

	XI.2008	I-XI.2008	XI.2008		XI.2008		I-XI.2008	
			X.2008		XI.2007		I-XI.2007	
			износ	износ	%	износ	%	износ
Вкупна размена	568.1	6,832.2	-83.7	-12.8	-11.8	-2.0	1,192.0	21.1
Извоз	191.3	2,516.9	-37.8	-16.5	-17.3	-8.3	283.4	12.7
Увоз	376.9	4,315.3	-45.9	-10.9	5.4	1.5	908.6	26.7
Салдо	-185.6	-1,798.4	8.2	-4.2	-22.7	13.9	-625.2	53.3

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7
Монетарни движења, декември 2008 година

	31.12.2007	30.09.2008	31.10.2008	30.11.2008	31.12.2008	месечна промена (31.12.2008/ 30.11.2008)		годишна промена (31.12.2008/ 31.12.2007)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Парична маса M4	175,562	197,053	194,634	189,592	195,624	6,032	3.2	11.4
Готови пари во оптек	17,936	16,552	16,608	15,856	17,628	1,772	11.2	-1.7
Денарски депозити ¹	89,077	98,037	97,228	91,914	94,067	2,153	2.3	5.6
Девизни депозити	68,549	82,464	80,798	81,822	83,929	2,107	2.6	22.4
Вкупни депозити	157,626	180,501	178,026	173,736	177,996	4,260	2.5	12.9
Примарни пари ²	37,586	38,844	40,470	35,997	40,531	4,534	12.6	7.8

¹ Вклучени се и депозитни пари, депозити на општините и установи на јавен сектор.

² Вклучува задолжителна резерва на девизни депозити.

	31.12.2007	30.09.2008	31.10.2008	30.11.2008	31.12.2008	месечна промена (31.12.2008/ 30.11.2008)		годишна промена (31.12.2008/ 31.12.2007)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Кредити на приватен сектор	124,875	160,222	163,307	165,871	167,887	2,016	1.2	34.4
Во денари	94,496	122,402	125,236	127,745	129,808	2,063	1.6	37.4
Во странска валута	30,379	37,820	38,071	38,126	38,079	-47	-0.1	25.3
Нето девизна актива на банките	15,459	8,956	2,745	1,039	284	-755	-72.7	-98.2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8
Монетарни агрегати
(во %)

во %	период во однос на претходен период								2006	годишна промена							
	2007				2008					2007				2008			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4
M0	-6.1	8.5	2.2	15.5	-8.9	13.5	-0.02	4.3	21.4	18.9	18.2	18.9	20.2	16.6	22.0	19.4	7.8
M1	-1.4	6.0	8.3	16.3	-6.9	11.1	0.50	9.0	17.1	22.5	18.0	22.6	31.7	24.4	30.4	21	13.4
M4	4.7	9.7	3.7	8.8	1.3	6.3	4.0	-0.7	24.9	26.4	32.2	29.9	29.5	25.3	21.4	21.9	11.2
M4-денарски дел	5.1	14.1	5.9	12.2	-1.5	6.6	1.6	-2.5	30.8	33.1	44.3	43.8	42.6	33.6	24.8	19.7	4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9
Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба		месечна промена		годишна промена	
		31.12.2008		износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор		142,737		778	0.5	13,465	10.4
Денарски депозити	Население	35,012		-1,366	-3.8	-2,549	-6.8
	Претпријатија	19,770		-110	-0.6	-235	-1.2
	Вкупно	58,808		-1,329	-2.2	-1,915	-3.2
Девизни депозити	Население	63,376		1,924	3.1	12,831	25.4
	Претпријатија	19,884		94	0.5	2,451	14.1
	Вкупно	83,929		2,107	2.6	15,380	22.4
Вкупни депозити на население		98,388		558	0.6	10,282	11.7
Вкупни депозити на претпријатија		39,654		-16	0.0	2,216	5.9

* Денарските депозити се без депозитните пари.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10
Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба		месечна промена		годишна промена	
		31.12.2008		износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		167,887		2,016	1.2	43,012	34.4
Денарски кредити	Население	62,102		490	0.8	16,173	35.2
	Претпријатија	67,321		1,581	2.4	19,047	39.5
	Вкупно	129,808		2,063	1.6	35,312	37.4
Девизни кредити	Население	4,328		-45	-1.0	1,985	84.7
	Претпријатија	33,734		-2	0.0	5,718	20.4
	Вкупно	38,079		-47	-0.1	7,700	25.3
Вкупни кредити на население		66,430		445	0.7	18,158	37.6
Вкупни кредити на претпријатија		101,055		1,579	1.6	24,765	32.5

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11
Кредити на населението

		2006				2007				2008			
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4
Рочна структура на кредитното портфолио на населението (во %)	Краткорочни	25.0	24.8	24.4	25.1	26.8	27.7	29.2	29.2	29.9	30.2	30.5	29.8
	Долгорочни	75.0	75.2	75.6	74.9	73.2	72.3	70.8	70.8	70.1	69.8	69.5	70.2
Кредити на население според намена (годишни промени, во %)	Станбени кредити	37.1	33.5	35.4	40.1	43.4	45.7	48.2	47.7	48.4	53.3	55.7	55.4
	Рамковни кредити	63.9	68.1	84.9	103.7	125.2	136.9	131.4	112.3	89.6	72.1	56.2	40.2
	Кредити за други намени	32.6	26.8	26.0	31.0	33.9	38.8	45.5	48.7	53.2	45.8	36.6	27.4

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 12
Кредити на претпријатијата

		2006				2007				2008			
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4
Рочна структура на кредитното портфолио на претпријатијата (во %)	Краткорочни	54.4	53.8	51.0	48.6	47.1	46.0	46.2	43.9	44.9	44.6	44.9	44.7
	Долгорочни	45.6	46.2	49.0	51.4	52.9	54.0	53.8	56.1	55.1	55.4	55.1	55.3
Кредити на претпријатија (годишни промени, во %)	Краткорочни	0.8	13.0	11.1	11.9	8.9	5.9	20.4	17.2	27.0	30.7	29.2	34.9
	Долгорочни	36.1	34.0	30.8	41.1	45.7	44.6	45.8	41.6	38.4	38.2	36.2	30.5
	Денарски	3.4	14.3	14.2	21.3	22.6	20.2	32.9	29.9	37.4	42.2	37.7	39.5
	Девизни	42.0	38.5	31.0	32.4	31.4	30.2	32.6	29.4	25.6	22.2	24.9	20.4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13
Каматни стапки

	декември 2008 година		месечна промена во процентни поени	годишна промена
	во %			
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	7.0		0.0	2.2
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари (МБКС)*	5.31		-0.2	2.2
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци	7.48		-0.10	2.3
	ноември 2008 година		месечна промена во процентни поени	годишна промена
	во %			
Пондерирани активни каматни стапки на банките	9.8		0.1	-0.1
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	6.5		0.3	1.3

*се однесува на билатералните тргувања.

Извор: Народна банка на Република Македонија.